

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Стаття присвячена особливостям навчання іноземної мови у вищому медичному навчальному закладі. Досліджено особливості іноземної мови як навчального предмета. Визначено, що професійно-орієнтоване навчання іноземної мови має здійснюватися на основі моделювання змісту професійної діяльності з метою використання можливостей мови при формуванні професійно-мовленнєвої компетентності й на основі моделювання майбутньої професійної діяльності фахівця та її ціннісного наповнення.

Ключові слова: іноземна мова, англійська, вищий медичний навчальний заклад, студент-медик, професійне мовлення.

Статья посвящена особенностям обучения иностранному языку в высшем медицинском учебном заведении. Исследованы особенности иностранного языка как учебного предмета. Определено, что профессионально-ориентированное обучение иностранному языку должно осуществляться на основе моделирования содержания профессиональной деятельности с целью использования возможностей иностранного языка в процессе формирования профессионально-речевой компетентности и на основе моделирования будущей профессиональной деятельности специалиста и ее ценностного наполнения.

Ключевые слова: иностранный язык, английский, высшее медицинское учебное заведение, студент-медик, профессиональная речь.

The article is devoted to the peculiarities of teaching foreign language in higher medical educational establishment. The basic principles of medical education, and features of foreign language as a subject have been investigated. Professionally-oriented foreign language teaching should be based on modeling the content of professional activities for the purpose of use of foreign language in

the process of professional and speech competence formation and on the basis of modeling of the specialist's future professional activity and its valuable content.

Keywords: foreign language, English, higher medical educational establishment, medical student, professional speech.

Навчання іноземної мови було й залишається складовою частиною освітнього процесу у вищому медичному навчальному закладі. Вказівка на рівень володіння іноземною мовою включено в освітньо-кваліфікаційну характеристику випускника. Основними цілями навчання іноземної мови на сучасному етапі є: 1) формування практичного володіння іноземною мовою як другим засобом спілкування в сфері професійної діяльності; 2) формування у студентів, майбутніх фахівців, навичок самостійно працювати з іноземною мовою після закінчення курсу [4].

Професійно-мовленнєва компетентність майбутнього лікаря не виникає раптово. Означену компетентність необхідно спочатку спроектувати, а потім уже цілеспрямовано формувати.

Оскільки виходимо з того, що професійно-мовленнєва компетентність – це професійна якість, яка формується в майбутнього лікаря в процесі навчання мови, то розглянемо її як навчальний предмет, що має особливості й виділимо можливості мови як засобу формування професійно-мовленнєвої компетентності.

Особливістю іноземної мови як навчального предмета є яскраво виражений комунікативний характер. Він служить засобом спілкування, засобом прийому й передачі інформації про навколишню дійсність, і саме тому він розглядається як в процесі його вивчення, так і в процесі навчання іноземної мови. Комунікативний підхід спрямований на розвиток у майбутніх фахівців уміння практично користуватися мовою, що вивчається. В основі комунікативно-орієнтованого підходу в навчанні іноземної мови лежить стимулювання мовленнєво-розумової активності студентів. Спілкування не може бути без мовленнєво-розумової активності, її передбачає сама комунікативна спрямованість навчальної роботи [3].

Для того, щоб навчити студентів медичних спеціальностей професійно-орієнтованого мовлення, необхідно використовувати комплекс вправ, який відобразить специфіку та динаміку розвитку професійно орієнтованих комунікативних умінь. Головною вимогою до комплексу вправ є моделювання природних актів комунікації, застосування проблемних та ситуативно спрямованих завдань, які стимулюють студентів до активної мовленнєвої діяльності, дискусії та виявлення відношення до предмету обговорення. Організація процесу професійно орієнтованого навчання мови повинна відповідати таким вимогам як заданість ситуації; професійна спрямованість завдань; природність ситуації спілкування; умотивованість мовленнєвої дії студента; новизна.

Другою особливістю іноземної мови як навчальної дисципліни є те, що мова виступає і засобом і метою навчання. Студент засвоює найбільш легкі мовні засоби, які до певного моменту виступають метою навчання, а потім використовує для засвоєння більш складних мовних засобів, тобто є вже засобом навчання [1].

Третьою особливістю цього предмета є його «безпредметність», тобто неможливо вивчити «всю» мову. Навчальний матеріал обмежується певним регістром (наприклад, професійне спілкування, побутове спілкування, письмова мова і т.д.) [5].

Четвертою особливістю цієї навчальної дисципліни є її неоднорідність. Це знаходить своє вираження в різних аспектах мовних явищ (мова й мовлення, говоріння і розуміння).

Ще однією особливістю є співвідношення знань і умінь при вивченні даного предмета, який за цією ознакою займає проміжне положення між дисциплінами гуманітарного, природничо-наукового циклів і дисциплінами естетичної, професійної підготовки, так як іноземна мова вимагає такого ж великого обсягу навичок і умінь, як практичні дисципліни й разом з тим не меншого обсягу знань, ніж точні науки.

Поряд із зазначеними особливостями іноземної мови як навчального предмета у вищому медичному навчальному закладі виділено наступні:

- 1) спрямованість на здобуття наукової, професійно значимої інформації;
- 2) спрямованість на оволодіння видами професійно-мовленнєвої діяльності, що дозволяє користуватися цією інформацією;
- 3) органічний зв'язок з професійною діяльністю.

Професійно-орієнтовне навчання іноземної мови повинно здійснюватися на основі моделювання змісту професійної діяльності з метою використання можливостей іноземної мови в процесі формування професійно-мовленнєвої компетентності й на основі моделювання майбутньої професійної діяльності фахівця, її ціннісного наповнення, що обумовлює мотивацію діяльності [2]. Звідси ще одна можливість формування зазначеної компетентності – навчальні завдання можуть бути представлені студентам як об'єкт навчальної та професійної діяльності, коли майбутні лікарі можуть проявити на практиці знання слова, уміння ним користуватися, формується ціннісне ставлення до слова.

У вищому медичному навчальному закладі іноземна мова не є профільною навчальною діяльністю. Але якщо розглядати її як засіб формування професійної якості – професійно-мовленнєвої компетентності, то її статус у загальній системі дисциплін стане значно вище. Крім того, існує об'єктивна потреба у вивченні мови, що пов'язано з орієнтацією на міжнародні стандарти та на партнерство із зарубіжними країнами.

Ще одна можливість іноземної мови як засобу формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів полягає в формуванні предметних умінь і способів діяльності (читання, говоріння, письма та аудіювання) і створенні для її вирішення передумов, які не можуть бути створені при автономному вирішенні [2; 6].

Отже, можливості іноземної мови при вирішенні завдання формування основ професійно-мовленнєвої компетентності майбутнього лікаря під час

навчання мови безпосередньо пов'язані з завданням формування і розвитку мовленнєвої діяльності того, хто навчається в сукупності її чотирьох видів (аудіювання, читання, говоріння, письмо). Необхідно відзначити, що зміст навчання, сам по собі не забезпечує її формування, а лише закладає основу для вирішення цього завдання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дроздова І. П. Теоретико-методичні засади розвитку українського професійного мовлення студентів вищих навчальних закладів нефілологічного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і практика навчання (українська мова)» / І. П. Дроздова. – Херсон, 2011. – 44 с.
2. Еремін Ю. В. Основы профессионально-коммуникативной подготовки учителя иностранного языка / Ю. В. Еремін. – СПб. : Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2001. – 180 с.
3. Мильруд Р. П. Развивающее обучение средствами иностранного языка в средней школе : автореферат дисс.... д. пед. наук / Р. П. Мильруд. – М., 1992. – 32 с.
4. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст за спеціальністю 7. 110101 «Лікувальна справа» напряму підготовки 1101 «Медицина» від 16 квітня 2003 р. №239. – Полтава, УМСА. – 43 с.
5. Позднякова А. А. Подготовка студентов педагогического вуза к использованию вербальных и невербальных средств общения в профессиональной деятельности: дисс. к. пед. наук / А. А. Позднякова. – М., 1994. – 188 с.
6. Репкин В. В. Начальный этап развивающего обучения русскому языку в средней школе: концепция и программа / В. В. Репкин, П. С. Жедек, А. В. Левек. – М., 1991. – 87 с.